

Nr 43.

Ankom till riksdagens kansli den 14 maj 1926 kl. 2 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag angående tullsatserna för och restitutionsbeloppen vid återutförelse av kaffe ävensom i ämnet väckta motioner.

I proposition nr 1 av den 7 januari 1926 angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1926—1927, vilken proposition hänvisats till bevillningsutskottet såvitt densamma angår, bland annat, tullsatserna för och restitutionsbeloppen vid återutförelse av kaffe (bilaga till 1926 års statsverksproposition: inkomsterna, sid. 35 och 36), har Kungl. Maj:ten föreslagit riksdagen besluta,

1) att rubrikerna 155 och 156 a i gällande tulltaxa skola från och med den 1 juli 1926 hava följande ändrade lydelse:

		Kvantitet för tull- beräkningen	Tullsats	
			Kronor	öre
155	Kaffe: obränt	1 kg.	—	30
156 a	bränt eller rostat, även malet	1 kg.	—	42

2) *dels* att § 13 mom. 1 i förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor skall från och med den 1 juli 1926 i nedan angivna del hava följande ändrade lydelse:

§ 13.

1. Vid utförelse sjöledes från stapelstad av följande, utav utländskt råämne inrikes tillverkade varor beviljas efter vederbörande tullförvaltnings prövning restitutionsvis av tullmedlen:

 för 1 kilogram kaffe, bränt eller rostat, icke malet 36 öre;

dels ock att restitutionsbeloppet likväl skall beräknas efter 60 öre för kilogram av exportvara, beträffande vilken tillverkaren under edlig förpliktelse avgivit en av två vittnen bestyrkt försäkran, att varan tillverkats utslutande av sådant obränt kaffe, för vilket tullavgift blivit erlagd med 50 öre för kilogram.

Till bevillningsutskottet har jämväl hänvisats två i anledning av Kungl. Maj:ts ovan intagna förslag i andra kammaren väckta motioner, nämligen nr 160 av herr *Jansson* i Edsbäcken och nr 263 av herr *Holmberg*.

I den av herr *Jansson* i Edsbäcken väckta motionen har, i syfte att möjliggöra en ökad skattesänkning å socker, varom herr *Jansson* väckt särskild motion, hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att tullen å orostat kaffe skall bestämmas till 40 öre per kilogram». Därjämte har motionären anhållit, att utskottet måtte föreslå den ändring i tulltaxan, som kunde bli en följd av ett bifall till nämnda hemställan.

I den av herr *Holmberg* väckta motionen har hemställts, »att tullen å obränt kaffe skall sänkas med 2 öre för varje månad som går, till dess att tullen blir 12 öre per kilogram och sålunda utgöra:

under juli	månad 1926	48 öre per kg.
» augusti	»	»	46 » » »
» september	»	»	44 » » »
» oktober	»	»	42 » » »
och så vidare undan för undan till december	månad 1927	14 » » »
År 1928	12 » » »

att tullen å bränt eller rostat kaffe skall sättas i proportion därefter, att den under punkt 3 (= punkt 2 ovan) omtalade restitutionen av tullen vid utförsel av bränt kaffe sättes i lämplig proportion till kaffetullen, samt

att det stycket som börjar med 'dels ock' under § 13 utgår, emedan det blir onödigt».

Därjämte har motionären anhållit, »att utskottet måtte avfatta lämplig lag-(tulltaxe-)text».

Beträffande motiveringen för de av motionärerna framställda förslagen får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet. På sätt framgår av vid årets statsverksproposition fogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 7 januari 1926 (bilaga till 1926 års statsverksproposition: inkomsterna), underställde chefen för finansdepartementet nämnda dag Kungl. Maj:ts prövning finansplan för statsregleringen vid den nu samlade riksdagen ävensom beräkning av statens inkomster för nästa budgetår samt framlade i samband därmed förslag i ovan omförmälda hänseenden.

I sitt anförande till nämnda protokoll yttrade sig departementschefen till en början rörande det ekonomiska läget och dess verkningar på statsfinanserna och därefter angående finansplanen för nästkommande budgetår. Av de förutsättningar, från vilka departementschefen därvid ansåg sig böra utgå, fann

departementschefen framgå, att en skattesänkning av mellan 24 och 25 miljoner kronor kunde i statsverkspropositionen föreslås.

I fråga om skattelindringens fördelning mellan konsumtionsskatter och inkomstskatt uttalade sig departementschefen för en nedsättning i något större utsträckning av de förra än av den senare. Efter att därefter hava meddelat, att departementschefen komme att föreslå en lättnad i den direkta skattebördan av 9 miljoner kronor anförde departementschefen följande:

»Vad sedan konsumtionsskatterna beträffar, kunna utan tvivel skäl anföras för att låta hela sänkningen om 15 å 16 miljoner kronor komma enbart sockret till godo, då detta näringsmedel i vårt land i hög grad fördyras av först en tull på 10 öre och därefter en skatt på 14 öre per kilogram. Emellertid tala vissa skäl för en nedsättning även av kaffetullen. Jag vill erinra om att denna tull år 1922 höjdes från 12 öre till 50 öre per kilogram. Denna kraftiga höjning tillgreps såsom en sista utväg i ett finansiellt nödläge, och från många håll i riksdagen uttalades en förvissning att den höga kaffetullen endast skulle få en provisorisk karaktär. Jag har stannat för att hemställa om en sänkning av såväl sockerskatt som kaffetull. Fullföljande den tanke som låg till grund för 1925 års riksdags beslut om en sänkning av sockerskatten från 16 till 14 öre per kilogram, vill jag ifrågasätta en ytterligare sänkning av denna skatt till 10 öre per kilogram. Detta medför en nedräkning av beloppet för sockerskatten från 26 till 19 miljoner kronor. För kaffetullens vidkommande förordar jag en sänkning från 50 öre till 30 öre per kilogram obränt kaffe, varigenom tullmedlen som eljest kunnat upptagas till minst 130 miljoner kronor få nedsättas till 122 miljoner kronor.»

Fastän Kungl. Maj:t framlagt sitt förslag om sänkning av kaffetullen i samband med förslaget om beräkning av bevillningarna, har utskottet, icke minst med hänsyn till den sena tidpunkt under riksdagen vid vilken frågan om bevillningarnas beräkning kan komma under prövning, ansett sig böra bereda riksdagen tillfälle att redan nu intaga ståndpunkt till frågan om kaffetullens höjd.

*Utskottets
yttrande.*

I likhet med chefen för finansdepartementet har utskottet ansett, att en sänkning av kaffetullen nu bör äga rum. Utskottet har därvid beaktat bland annat, att, såsom även departementschefen i sitt ovan återgivna anförande erinrat, 1922 års bevillningsutskott, på vars hemställan kaffetullen höjdes från 12 till 50 öre per kilogram, i sitt i ämnet avgivna betänkande (nr 41) betonade, att det icke vore utskottets mening att det även för framtiden skulle räknas med en sådan tullförhöjning, utan att vid uppgörande av kommande förslag till statsreglering andra utvägar till täckande av eventuell brist borde tagas i övervägande.

Utskottet har emellertid ansett det tillfälle till skattesänkning, som nu erbjuder sig, böra vad den indirekta beskattningen angår i främsta rummet begagnas till att lätta den synnerligen höga skattebelastning på socker, som sockerskatten och sockertullen utgöra. Utskottet har därför ansett synnerligen önskvärt, att sockerskatten vid denna riksdag sänkes mera än Kungl.

Maj:ts förslag innebär. Det är nämligen enligt utskottets mening av största betydelse ur folknärings synpunkt att befordra den ökade användning av det näringsrika sockret bland mindre bemedlade folklager, vilken otvivelaktigt under senare år ägt rum. Härtill kommer ytterligare det skälet, att sockerskatten inom vårt beskattningssystem är den enda accis, som träffar en nödvändig livs-förnödenhet, varför dess fullständiga avskaffande, i den mån detta må efter hand bliva möjligt, bör betraktas såsom synnerligen eftersträfvansvärt.

I syfte att om möjligt bereda tillfälle till en längre gående nedsättning av sockerskatten än Kungl. Maj:t föreslagit har utskottet sålunda ansett sig böra förorda bifall till herr Janssons i Edsbäcken ovan omnämnda motion om en nedsättning av tullen för obränt kaffe endast till 40 öre per kilogram, varemot svarar dels, med bibehållande av nuvarande tullskydd för de svenska rosterierna, en tullsats av 54 öre per kilogram bränt eller rostat, även malet, kaffe och dels ett restitutionsbelopp enligt § 13 mom. 1 tull-taxeförordningen av 48 öre per kilogram.

Det i herr Holmbergs motion framställda, ovan intagna yrkandet om en successiv sänkning av kaffetullen ned till 12 öre för kilogram har utskottet så mycket mindre kunnat förorda som någon möjlighet icke finnes att nu bedöma, huruvida förutsättningar för en fortsatt sänkning av kaffetullen under budgetåret 1927—1928 kunna komma att föreligga.

Inom utskottet har påpekats, att en sänkning av kaffetullen kunde komma att medföra förlust för handlande, som hava förtullat kaffe på lager då de nya bestämmelserna träda i kraft, samt ifrågasatts, huruvida bestämmelser borde meddelas om tullrestitution för dylika fall. Då emellertid Kungl. Maj:ts förslag om kaffetullens sänkning sedan flera månader legat på riksdagens bord och utskottet i likhet med Kungl. Maj:t föreslår, att de nya tullsatserna skola träda i kraft först den 1 instundande juli, torde frågan sakna praktisk betydelse. De möjligheter att upplägga varan utan erläggande av tull, vilka genom frihamns- och nederlagsinstitutionerna stå öppna, torde nämligen icke lämnas obegagnade. Vid sådant förhållande har utskottet, som visserligen ansett, att, då efterbeskattning ägde rum, när kaffetullen år 1922 höjdes, tullrestitution vid kaffetullens sänkning är principiellt befogad, i förevarande fall funnit bestämmelser härom icke vara av behovet påkallade.

Under återopande av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, i anledning av ej mindre Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag angående tullsatserna för och restitutionsbeloppen vid återutförsel av kaffe än även motionen II: 160 av herr Jansson i Edsbäcken samt med avslag å motionen II: 263 av herr Holmberg, besluta,

1) att rubrikerna 155 och 156 a i gällande tulltaxa skola från och med den 1 juli 1926 hava följande ändrade lydelse:

		Kvantitet för tull- beräkningen	Tullsats	
			Kronor	öre
	Kaffe:			
155	obrönt	1 kg.	—	40
156 a	brönt eller rostat, även malet	1 kg.	—	54

2) *dels* att § 13 mom. 1 i förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor skall från och med den 1 juli 1926 i nedan angivna del hava följande ändrade lydelse:

§ 13.

1. Vid] utförsel sjöledes från stapelstad av följande, utav utländskt råämne inrikes tillverkade varor beviljas efter vederbörande tullförvaltnings prövning restitutionsvis av tullmedlen:

 för 1 kilogram kaffe, brönt eller rostat, icke malet 48 öre;

dels ock att restitutionsbeloppet likväl skall beräknas efter 60 öre för kilogram av exportvara, beträffande vilken tillverkaren under edlig förpliktelse avgivit en av två vittnen bestyrkt försäkran, att varan tillverkats uteslutande av sådant obrönt kaffe, för vilket tullavgift blivit erlagd med 50 öre för kilogram.

Stockholm den 14 maj 1926.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar Röing, Wohlin*, Johan Nilsson i Kristianstad, Pers, Björnsson, Borell, Johan Bergman, Månsson i Furuvik*, Jönsson i Boa, Olsson i Ramsta*, Lithander, Olsson i Golvvasta, Bengtsson i Kullen, Lövgren i Nyborg, Alexis Björkman, Jönsson i Slåtåker, Johansson i Hornsberg*, Wahlmark*, Olsson i Gävle och Andersson i Katrineholm.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservationer:

av herrar *Wohlin, Johan Nilsson* i Kristianstad, *Borell, Jönsson* i Boa, *Lithander, Olsson* i Golvvasta, *Bengtsson* i Kullen och *Jönsson* i Slätåker, vilka i det läge frågan om kaffetullen nu kommit yrkat avslag såväl å Kungl. Maj:ts förslag som å de i ämnet väckta motionerna; samt

av herr *Lövgren* i Nyborg, som yrkat bifall till Kungl. Maj:ts förslag.